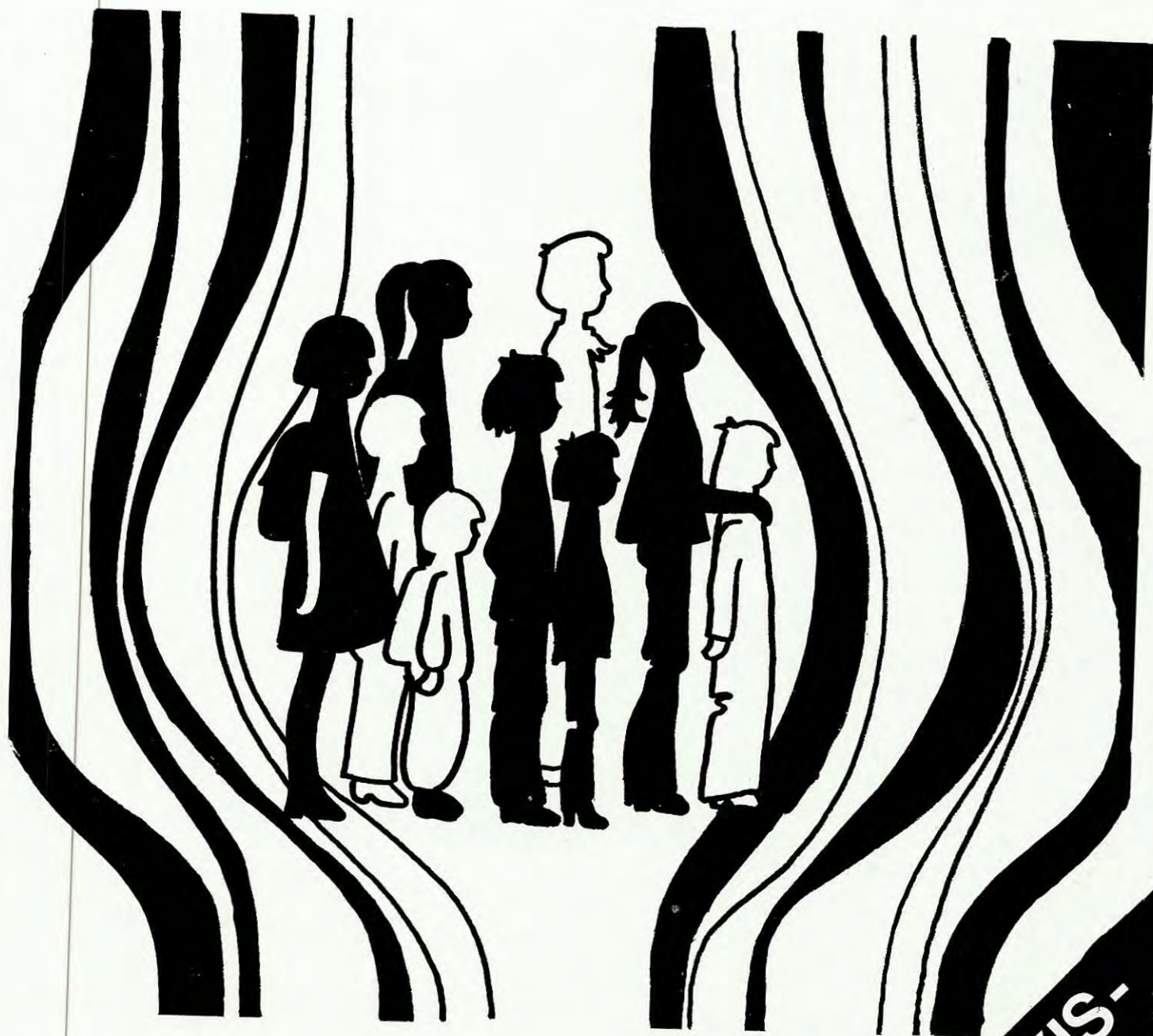

SKOLE FOR FOLKET

Nr. 2, 1980

AVISA TIL SOSIALISTISK SKOLEFORUM

Kr. 6,-

Av innholdet:

Sommerseminar

Skolen i Kina

Olav Storstein

Livssynsorientering

**Tidligere PRAXIS-
abbonenter
se side 23**

SKOLE FOR FOLKET

Redaktør og ansvarlig utgiver
Jorun Bråthen

Postgironummer til avisa : **2354215**

Abonnementspris for 1980: kr. 30.-.
4 nummer i året på minst 20 sider.
Opplag: omkring 2500 eks.
Du abonnerer ved å sende penger inn
på postgirokontonr. 2354215. Skriv
tydelig navn og adresse.

Usignerte artikler står for redaksjonens regning.

SOSIALISTISK SKOLEFORUM

**boks 8347,
Hammersborg, Oslo I**
Postgironummer til **ssf : 2232205**

Medlemskontingent for 1980: Kr. 60.-.
For studenter : " 40.-.
Medlemskap inneholder abonnement.
Ved adresseforandring, oppgi både ny og gammel adresse.

INNHold:

	SIDE
SSFs SOMMERSEMINAR.....	3.
LIVSSYNSORIENTERING I OSLO-SKOLEN....	4.
I 1934: FASCISTISKE ANGREP PÅ KRITISK UNDERVISNING.....	6.
- REFORM-PEDAGOGEN OLAV STORSTEIN..	7.
- FEDRELANDSLAGET GÅR TIL AKSJON...	11.
- OLAV STORSTEINS ETTERMÆLE.....	16.
SKOLEN I KINA:	
- ELITEDYRKING I ELFENBENSTÅRN ?...	18.
TIDLIGERE SKOLE FOR FOLKET-NUMMER....	22.
TIDLIGERE PRAXIS-ABONNENTER.....	23.
PERSONALSJEFEN I OSLO KOMMUNE, GUNN- FRID SIVERTSEN, MED NYTT OVERTRAMP...	24.

-personlig brev-

Kjære Skole for folket- leser!

Heller ikke du skal atter en gang unngå å høre de melankolske toner i klagesangen som med jevne mellomrom basunerer ut fra tidsskriftenes minareter. På venstresida i norsk politikk drives alt på idealistisk grunnlag, - en slags perpetuum mobile. Kanskje er ikke raddissens fremste egenskap, idealismen, så framtrедende som de fleste til nå har anntatt.

Denne klagesangen har tre hovedtema: Dårlig økonomi, dårlig distribusjon og liten respons fra leserne. Og bak skrivemaskina tenker vi: Det er dere som har skylda og dere er uten ansvarsfølelse! Måtte en viss person plage dere om natta!

Tema 1: Dårlig økonomi: Den er omlag som ventet. Vi lever fra hånd til munn, men har hodet over vannet. Og det er du som er med på å gjøre det mulig!

Tema 2: Dårlig distribusjon: Stemmer! Men vi er i framgang. Avisa selges over hele landet gjennom lokallag, Oktoberbokhandlere, Bokcaféer og privarpersoner. Videre har vi et raskt voksende abonnemantstall som alltid vil være et tidsskrifts rygggrad. Vi må tilby stadig bredere grupper abonnement og det gjør vi. 1/3 av opplaget sendes ut gratis i forbindelse med tilbud om abonnement og vi får positive reaksjoner.

Du må selge avisa fast for oss! Du klarer 2, 3, 5 eller 10 aviser fire ganger i året uten å slite deg ut? Hvis 100 personer solgte 5 aviser fire ganger årlig, ville det utgjøre kr. 10.000,-. Det er helt utrolig! Selg den på din skole eller på andre skoler eller lærer/lektorlagsmøter. Snart skal du se hvor mange venner du får. Be folk om å abonnere. Skriv til oss og bestill et fast antall aviser. Du har returret på usolgte aviser. Stor takk til deg som allerede selger aviser for oss!

Tema 3: Liten respons fra leserne. Responsen består i vår del av postgiroinnbetalingsblankettene. Viktig! Men vi er kravstore: Send oss din dagbok, hvis den da ikke skal gis ut som bok. Fyll ut skjemaet under og løp til postkassa.

*Jeg vil ha stk av
Skole for folket til
videre salg fast.*

Navn:

Adr:

Sosialistisk Skoleforums

SOMMERseminar.

Sosialistisk Skoleforum (SSF) arrangerer åpent SOMMERseminar for lærere på Toten folkehøgskole, Lena, mand. 4.aug. → fred. 8. aug. 1980. Innkvartering og full pensjon for hele seminaret koster ca. kr. 500,-. Påmeldingsgebyr, kr. 150,-, betales ved påmelding. Kr. 350,- ved ankomst. Bindende påmelding innen 25.mai.

Sosialistisk Skoleforum arrangerte et godt besøkt og engasjerende to-dagers seminar i fjor sommer i Oslo. "Dette må det bli noe av neste år også!" ble det sagt.

Siden den gang har SSF vokst og fått flere avdelinger. Derfor arrangerer vi nå et landsomfattende sommerseminar for lærere.

Vi har valgt den tida da vi lærere begynner å tenke på det nye skoleåret, da det så smått tar til å krible i kroppen og alle de gode ideene begynner å rase gjennom hodet.

Seminaret holdes på Toten folkehøgskole på Lena, - et sted som gir gode muligheter for friluftsliv og sosialt samvær.

VI TILBYR INNLEDNINGER OG DISKUSJONER OM:

1: SKOLENS INNHold. Politiske rammer for undervisninga. Kritisk undervisning. Metoder og problemer.

2: LÆRERENS OG ELEVENES ARBEIDSSITUASJON. Miljøproblemer i skolen.

3: SKOLEN I DATA-ALDEREN.

Er første-klassing fra 1980 er kanskje yrkesaktiv fra 1995 til 2035. Hvilke krav vil bli stilt til henne/han ? Hvilken betydning vil ny teknologi få for skolen ? Hvilke krav skal vi som progressive lærere, stille til framtidens skole ? Hva slags kunnskap må beholdes/nytilføres ? Er krav om basiskunnskaper progressivt ?

FORTS. SIDE 22...

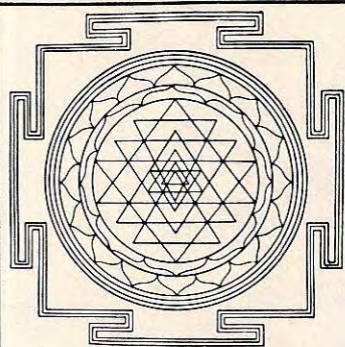
Etter grunnskolelovens § 13.9 skal barn av foreldre som ikke tilhører Den norske kirke, være helt eller delvis fritatt for kristendomsundervisning, når foreldrene krever det. Lovens forskrifter sier at elever som helt eller delvis er fritatt for kristendomsundervisning, så langt råd er, bør få tilbud om annen religions- eller livssynsundervisning.

Ifølge Mønsterplanen for grunnskolen kan faget/emnet livssynsorientering gis som alternativt tilbud til elever som er fritatt for kristendomsundervisningen, eller som vanlig valgfagstilbud til alle elever.

I Oslo-skolen startet arbeidet med faget i 1973. Skolesjefene i Bærum og Oslo tok initiativ til å utarbeide et forslag til læreplan for ungdomstrinnet. Planen ble sendt ut til skoler i Bærum og Oslo som en "førstehjelp" for lærerne i livssynsorientering.

Etter som interessen for og kjennskapet til faget økte, kom det fram ønsker om oppfølging og intensivering av arbeidet, så vel fra skolestyret som fra foreldre- og lærerhold.

I Oslo har skolesjefen fulgt opp arbeidet med livssynsorientering gjennom møte- og

LIVSSYNSORIENTERING I OSLO-SKOLEN. AV REKTOR ASLAUG RYEN.

"TOLERANSE OG ÅNDSFRIDOM....."

Om målsettingen og undervisningen sier Mønsterplanen: "Undervisningen i livssynsorientering skal ta sikte på å orientere elevene om ulike livssyn og religioner og gi dem innsikt i etiske problemstillinger. Den skal videre bidra til å skape forståelse for verdien av et personlig livssyn og gi forståelse og respekt for ulike oppfatninger i tros- og livssynsspørsmål. Undervisningen skal bære preg av vidsyn, allsidighet og saklighet, slik at forskjellen på hva som er fakta og hva som er tro og vurderinger, så vidt mulig, klargjøres, og læreren må søke å unngå enhver form for påvirkning i sin undervisning."

Om arbeidsmåten heter det i Mønsterplanen: "Undervisningen må være tilpasset det alderstrinn elevene befinner seg på, og legges opp slik at timene blir en kombinasjon av studium/fortelling/forelesning/samtale og diskusjon. Arbeidet bør innrettes slik at elevene får trening i ferdigheter som setter dem i stand til selvstendig tilegnelse av kunnskaper."

Det er ikke utarbeidet egne lærebøker i livssynsorientering, men Mønsterplanen gir anvisninger om arbeidsplaner, lærestoff og arbeidsmåter tilpasset de ulike klassetrinn.

seminarvirksomhet, der alle som underviser i faget er invitert til å delta. Arbeidet med å utvikle og finne fram til egnet lærestoff har vært høyt prioritert. Dessuten har det vært praktiske/metodiske drøftninger omkring ulike undervisningsopplegg, utveksling av ideer og erfaringer.

Mange dyktige og engasjerte lærere underviser i livssynsorientering i Oslo-skolen i dag. De synes det er spennende og utfordrende å arbeide med et fag uten tradisjonelle lærebøker og få høve til å drive pedagogisk pionérvirksomhet.

De fleste har solid utdanningsbakgrunn - lærere, adjunkter og lektorer - mange med fag som relaterer seg direkte til emner innenfor livssynsopplæring, så som krist-

endomskunnskap, religionshistorie, idehistorie, sosiologi og samfunnsfag. Få av våre pedagogiske høyskoler har hatt utdanningstilbud med sikte på livssynsorientering, og da bare som korte kurs, såkalte kvartårsenheter.

Derfor ser Pedagogisk senter det som en oppgave å finne muligheter for skolering av livssynslærere og søke å gi reelle etterutdanningstilbud. I den anledning er det blant annet opprettet kontakt med Idehistorisk institutt ved Universitetet på Blindern om spesielle kursopplegg.

Fra flere hold har det vært etterlyst bedre informasjon omkring skolenenes tilbud om livssynsorientering. I den anledning utarbeidet skolesjefen en informasjonsbrosjyre med de viktigste opplysninger vedrørende lov og forskrifter, muligheter og begrensninger, planer, lærestoff og arbeidsmåter. Denne brosjyren ble gjengitt i sin helhet i nr.1/78 av Oslo-Skolen, og kan fåes ved henvendelse til den enkelte skole eller til Skolesjefens kontor.

Oslo skolestyre har gjennom flere år bevilget timer - utenom rammen - til livssynsorientering for elever som ønsker og har rett til slik opplæring. Etter hvert

som det ble kjent at Oslo-skolen virkelig hadde et slikt tilbud, viste det seg at elevgrunnlaget var mye større enn antatt. Ja, at det i virkeligheten eksisterer et stort, delvis udekket behov for alternativ livssynsorientering i skolen - som tydeligvis har vært og er tilsløret, blant annet av mangel på tilstrekkelig informasjon.

Her taler ferske tall fra skoleadministrasjonen sitt tydelige språk:

I skoleåret 1977/78 brukte 28 skoler 82 uketimer til faget.

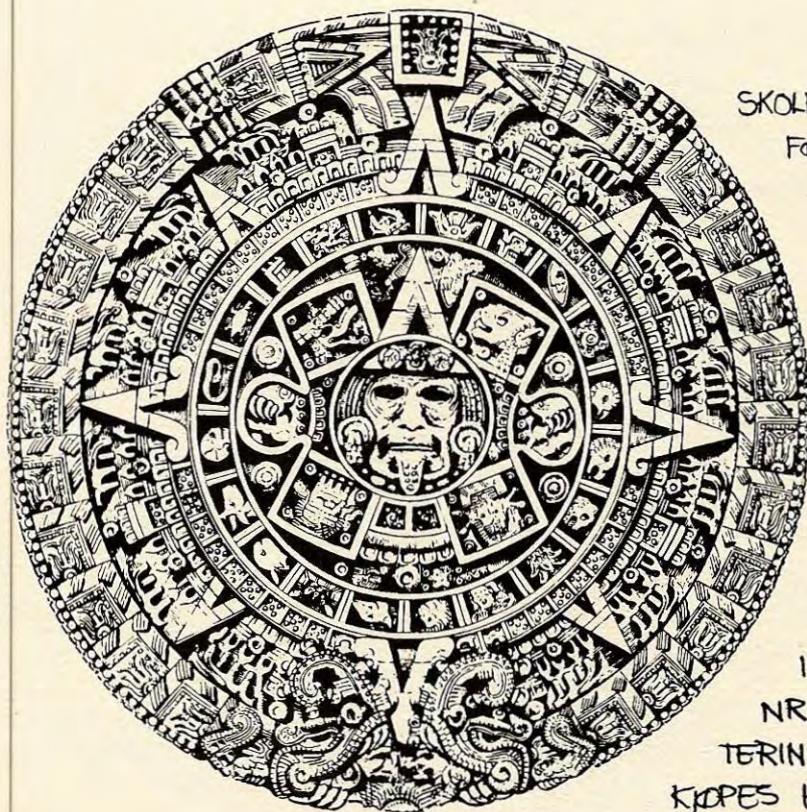
I skoleåret 1978/79 brukte 56 skoler 170 uketimer.

I skoleåret 1979/80 brukte 76 skoler 263 uketimer.

For skoleåret 1980/81 har 94 skoler meldt behov for 320 uketimer. Elevtallet har økt fra 450 til 789 bare i de to siste årene.

Ressurssituasjonen i Osloskolen er imidlertid slik i dag at skolesjefen har varslet om at han bare kan tildele 100 uketimer ekstra til denne undervisningen neste år - resten må skolen ta av sitt rammetimetall. Det betyr at det blir rådsorganene - i siste instans samarbeidsutvalgene - ved den enkelte skole som avgjør om livssynsorientering er liv laga.

Aslaug Ryen.

SKOLE FOR FOLKET VIL I NR. 3/80

FØLGE OPP OSLO SKOLESTYRES

BEHANDLING AV DENNE SAKEN,

OG VIDERE BRINGE TO ART-

IKLER FRA LÆRERE SOM

ARBEIDER AKTIVT MER

FAGET PÅ BARNETRINNET

OG UNGDOMSTRINNET. DE

VIL TA OPP PROBLEMSTIL-

LINGER OG ARBEIDSMÅTER

I LIVSSYNSORIENTERING.

....

VI VISER OGSÅ TIL TO ART-

IKLER I SKOLE FOR FOLKET

NR. 3/4-78 OM LIVSSYNSORIENT-

TERING. DETTE NUMMERET KAN

KJØPES HOS OSS FOR KR. 5-

RED.

SKOLE FOR FOLKET
dokumenterer

FASCISTISKE

I 1934: ANGREP PÅ

STORSTEIN-SAKA - EN PARALLELL "FREMSKRITT"S PÅ HALFDAN I 1978?

TIL VENSTRE :

OLAV STORSTEIN (1904-73).
NTB-FOTO FRA 1958.

UNDER:

I 1934 BLE OLAV STORSTEIN HENGT UT SOM
"LEKTOR I SOSIALISME" I FASCISTAVISA ABC.
I 1978 BLE HALFDAN KARLSEN HENGT UT SOM
"LEKTOR I KLASSEKAMP". MEN EN FINNER OGSÅ
ANDRE LIKHETSPUNKTER:

ABC 1934

snakket om

- ☐ "tiltagende marxistisk agitasjon".
- ☐ "kommunistiske bøker og skrifter lånes ut blandt elevene som 'hjelpemidler'".

TIL OG MED ANFØRSELS-
TEGNE ER LIKT SATT!

- ☐ "marxistisk agitasjon som efter hvert er blitt mer og mer åpenlys" (drives av Olav Storstein).
- ☐ Elevene klager over at Olav Storstein "alltid farver sine fremstillinger".

"Fremskritt" 1978

snakket om

- ☐ "marxist-leninistisk indoktrinering".
- ☐ "som 'hjelp' i undervisningen er det lagt opp et pensum som kort og godt kan karakteriseres som en håndbok i revolusjon".

- ☐ "Denne form for 'undervisning' drives helt åpenlyst av lektor Halfdan Karlsen".

- ☐ En av elevene til Halfdan Karlsen sier at "han legger sine egne oppfatninger i undervisningen gang på gang".

Se faksimile av ABC's angrep på Olav Storstein på side 12 . Det virker nesten som om redaktør Peter N.Myhre i "Fremskritt" har brukt oppslaget i ABC fra 1934 som råutkast for sitt eget angrep på Halfdan Karlsen i 1978!

Hvem var Olav Storstein? Hvorfor ble han angrepet av fascistiske og høyre-reaksjonære krefter? Hvilken betydning har Olav Storstein for oss som er sosialistiske lærere idag? SOSIALISTISK SKOLEFORUM anser det for å være viktig å spre informasjon om Olav Storstein og det han sto for. Vi bringer derfor i dette nummeret av "SKOLE FOR FOLKET" en artikkel om Olav Storstein, skrevet av Halfdan Karlsen.

KRITISK UNDERVISNING

I 1934
TIL
ANGREP
KARLSEN

SLIK VILLE FASCISTENE I
FEDRELANDSLAGET

LEGGE OPP TIL EN
YRKESFORBUDS-KAMPANJE
RETTA MOT SOSIALISTISKE LÆRERE:

FEDRELANDSLAGET VIL

- "MØTE DEN REVOLUSJONÆRE PROPAGANDA OVERALT HVOR DEN YTRER SIG".
- "MOTARBEIDE ETHVERT KLASSEHAT OG VERNE SÆRLIG BARNA OG VÅR SKOLE MOT Å BLI TRUKKET INN I KLASSEKAMPEN".

(Fedrelandslagets arbeidsprogram fra 1925).

FEDRELANDSLAGET GÅR INN FOR

- "EN SKÅNSELLØS OG BREDT ANLAGT KAMP MOT MARXISMEN, MOT DEN MATERIALISTISKE VRANGLÆRE OG MOT ALL UKULTUR".

FEDRELANDSLAGET KREVER AT

- "MARXISTISK OG REVOLUSJONÆR UNDERGRAVING MÅ VÆRE BANNLYST FRA SKOLE, KRINGKASTING, HÆR, FLÅTE OG ANDRE STATS- ELLER STATS-STØTTEDE INSTITUSJONER".

(Fedrelandslagets program fra 1936).

1. REFORM-PEDAGOGEN OLAV STORSTEIN

"En lektor ved en statsstøttet skole har brukt undervisningstimene til å drive sosialistisk agitasjon blandt skolens elever. Departementet har ennå ikke foretatt sig noe og ikke en eneste røst har hevet sig i Stortinget til protest. Spørsmål som disse ligger utenfor de borgerlige partiers interessesfære, de har viktigere ting å streve med".

Det er ikke Fremskrittspartiet av idag som står for denne meningsytringen fra ytre høyre. Vi finner de siterte linjer i fascist-avisa ABC, organ for Fedrelandslaget. Sitatet er hentet fra en bortgjemt notis som sto i ABC 8.februar 1934. Det nevnes ikke noen navn, men sett i lys av det som skjedde noen måneder seinere det samme året, er det naturlig å anta at Olav Storstein var "den skyldige".

● SOSIALISTISK LÆRER OG MOT-DAGIST

Hvem var så Olav Storstein? I 1934 var han en forholdsvis ung mann på tretti år og ferdig utdannet som lektor. I disse første åra av sitt yrkesaktive liv jobbet han som årsvikar ved Stabekk kommunale høyere skole i Bærum. Der ble han temmelig snart en omstridt person. Som radikal lærer gikk han energisk inn for de såkalt ny-pedagogiske ideer. Olav Storstein ville trekke aktuelle samfunnsspørsmål inn i norsk- og historieundervisninga, bruke elev-aktiviserende metoder og egge elevene til å tenke sjøl. På denne tida var det ingen sjølsagt sak at lærere hadde rett til å legge opp undervisninga på en slik måte. Det var prinsipper som det kostet hard kamp å få kjempet gjennom. Storstein og andre av de radikale

OLAV STORSTEIN

forkjemperne for en ny-pedagogisk skolereform vant fram med sine synspunkter under innbitt og hard motstand fra borgerskapets mest reaksjonære elementer. Det mørkeblå kjerneborgerskapet motsatte seg ethvert angrep på den konservative kateterskolen, både når det gjaldt undervisningas form og innhold. Det var ikke lett å få høyrekreftene til å innse at det var nødvendig med en viss oppmykning på det pedagogiske plan, bort fra ensformige og kjedelige metoder i den utpreget lærersentrerte undervisninga som karakteriserte hverdagen i den stivbeint konservative borgerlige kateterskolen. Det var heller ikke lett å få gjennomslag for ideen om å bringe den samfunnsmessige virkeligheten inn i skolestua. "Politikk i skolen" var fullstendig tabu. Det å orientere elevene om arbeiderklassens kultur og historie eller om aktuelle politiske spørsmål i samtida, var bortimot identisk med å drive samfunnsnedbrytende virksomhet.

Hvordan underviste Olav Storstein? Som et eksempel kan vi trekke fram Riksdagsbrannen i 1933, som ble brukt som tema i Storsteins historietimer. Han pleide å fordele oppgaver blant elevene som munnet ut i en serie foredrag som seinere ble samlet i reinskrevet stand i ei mappe - "klasseavis". Videre ble det utnevnt to "advokater" til hvert emne. I dette tilfellet var det blitt oppnevnt en elev for og en mot de som var tiltalt i Riksdagsbrannprosessen. "Forsvarsadvokaten" antydte i klassen at det nok var nazistene sjøl som hadde satt på brannen, som påskudd til å innlede forfølgelse og terror mot kommunistene i Tyskland. Og det hadde han neppe suget av eget bryst? Det var nok Storstein som hadde vært ute og bedrevet "socialistisk agitasjon" i timene...

Dette eksempelet var på ingen måte enestående, men snarere bare ett av mange utslag av Olav Storsteins pedagogiske filosofi anvendt i praksis. Hitler-beundrerne i Fedrelandslaget fikk fnatt. Det gjorde neppe saka bedre at Storstein var styremedlem i Socialistiske Filologers og Realisters Forening og medlem av Mot Dag. (I 1936 meldte han seg forøvrig inn i Arbeiderpartiet). For bakstreverne på ytre høyre fløy var han nok en farlig samfunnsstormer.

● KRITISK, PROBLEMORIENTERT UNDERVISNING

Olav Storstein var marxist. Ut fra hans praktiske virke tror jeg trygt vi kan slå fast at han ikke betraktet marxismen som et sett med stivnede dogmer, men som en i høy grad levende ideologi under stadig utforming og - ikke minst - som et direktiv til aktiv handling.

Han anvendte marxismen på sin egen virkelighet, i sitt eget yrke. Han gikk sterkt inn for en kritisk, problemorientert undervisning basert på flersidighet. Både borgerlige og marxistiske synsmåter skulle legges fram for elevene. Og elevene skulle aktivisere seg sjøl. Olav Storstein ville erstatte den gamle, reaksjonære kateterskolen med en skole for folket, en arbeidsskole der elevene ikke skulle drive mekanisk pugg og sovne under et kateter, men vinne erkjennelse og sann kunnskap om samfunnet gjennom aktiv egeninnsats.

Han drev en undervisning som kort kan sammenfattes i begrepene aktualisering, dramatisering og aktivisering. Etter min oppfatning var hans pedagogiske tenkning klart i samsvar med dialektiske prinsipper, det vil si en systematisk vilje til å få fram motsigelsene i ethvert spørsmål som ble tatt opp i timene. Også på andre måter var undervisninga hans preget av et klart sosialistisk grunnsyn. Eksempelvis søkte han i oppleggene sine å forene teori og praksis. Timene hans besto ikke bare av teoretiserende abstraksjoner, men også i høy grad av konkrete og praktisk innrettede arbeidsopplegg etter aktivitetsprinsippet. Dette er en undervisningsmetode som høver godt for arbeiderklassens barn, som ikke har samme forutsetninger som borgerskapets barn ofte har for å ta imot og tilegne seg reint teoretiske, abstrakte kunnskaper. "Det intellektuelle miljø" blir ikke jamnt over større stimulerende i hjem der far og mor kommer slitne hjem etter tungt arbeid i fabrikker, på anlegg osv.

● POLEMIKK I AFTENPOSTEN

Men Olav Storstein nøyde seg ikke bare med å undervise. Han skrev også om de prinsippene han underviste etter. Første boka hans var "Barn 1932" (fra samme år). Virksomheten hans vakte uro og bekymring på høyresida. Et talende uttrykk for hvordan hans tanker og ideer ble vurdert innenfor visse deler av borgerskapet, finner vi i en kronikk i Aftenposten 18.mars 1933: "Moderne pedagogik og Barnets mentalitet" av lektor Rolf Grieg. Han tok utgangspunkt i et konkret undervisningsopplegg, tolkninga av Jørgen Moes dikt "Ungbirken" som - ifølge Rolf Grieg - "gjennom poetiske bilder gir uttrykk for et gjennomlevet og personlig tilegnet kristent livssyn". Storstein hadde tillatt seg å stille kritiske spørsmål til diktets innhold og fått "opagiteret elevene til en stemning i strid med diktets aand". Storsteins norskundervisning falt ikke på noen måte i Rolf Griegs smak.

Mer interessant er kanskje det politiske per-

www.pdf-arkivet.no (2025)

Våren 1934 kom Olav Storstein med sitt kjente kampskrift "Kateterskole eller arbeidsskole?" - utgitt av Socialistiske Filologers og Realisters Forening på Mot Dags forlag "Fram". Her la Olav Storstein fram sine synspunkter på kritisk pedagogikk, rett fram og uten omsvøp. I Nic. Hoels anmeldelse av boka i Arbeiderbladet het det: "Man hører mange pene ord om skolens nøytralitet. En lærer må endelig ikke agitere. Den farligste agitasjon er i virkeligheten den som fortier og som forfalsker. Nøytraliteten består i en slik fortieelse. Det er Storsteins fortjeneste at han ikke går utenom nettop disse vanskelighetene, men påviser dem klart og understreket" (Arbeiderbladet 7.juli 1934).

For å gi et lite inntrykk av hvor klart og understreket Olav Storstein gikk til felts mot myten om den borgerlige kateterskolens "nøytralitet", vil jeg - som en smakebit - gjengi et lite utdrag fra boka hans (side 14-15 og 17):

"I det utviklede kapitalistiske samfund spaltes opdragelsen helt ut fra produksjonslivet, med den følge at skolen blir så meningsløs og kjedelig at der skal pedagogiske kunststykker til, utspekulerte systemer, for å lære ungdommen de enkleste ting. En ordentlig produksjonsskole i samfundsmessig målestokk strider mot selve det kapitalistiske system som hviler på privat eiendomsrett til produksjonsmidlene og den herskende klasses rett til å utbytte arbeidskraften.

Nettop i produksjonslivet utfolder de motsetninger seg som den gode, etiske og idelle opdragelse skal skåne et sinn for i dets mottageligste alder. I skolen skal de unge få idealer og moral, de skal ut i et liv hvor disse idealer og denne moral på den mest ubluferdige måte blir overtrådt, men hvor den stilltiende overenshomst hersker mellom alle bra borgere at man alltid forutsetter idealene og moralen som ledemotiver i nestens offentlige og privateandel. Dette gjør ikke bare den nære tilknytning til produksjonslivet umulig, men det gjør avisenes daglige stoff til en pedagogisk sett meget tvilsom lesning, og det trenger all klassekamp ut av lærebøkene i historie, like fra folkeskolen til gymnaset...

... Skolens oppgave er den å forme den opvoksende slekt for livet, det vil si samfundslivet, samfundsforholdene, klasse-motsetningene. Samtidig skal ungdommen være utrustet med den moral og de illusjoner som tildekker disse forhold. Skolens vesentligste oppgave er derfor å skape konvensjonelle sinn. Virkelighetens strøm har en tendens til å bryte konvensjonalismen ned. Religionen og vandringen i en ørken av skolestøv avstumper intelligensen slik at de mest håpløse motsetninger glir ned og slår seg til ro. Småborgerens tro og sikre forvisning om at han beskytter sitt avkom best ved å skåne det lengst mulig for verdens ondskap, bunner i et ganske pålitelig instinkt - det viser seg at den tryggeste skole for livet er den som skjuler det".

VI RYDGER JORDA
MED HAKKE OG PLOG
VI SVINGAR ØKSA
OG HØGG I SKOG,
VI ER DEI
TUSEN SOM
BYGGJER
LANDET

Med boka "KATETERSKOLE ELLER ARBEIDSSKOLE?" HADDE OLAV STORSTEIN BOKSTAVELIG TALT VIFTET MED EN RØD KLUT, SOM NOK PROVOSERTE DELER AV BORGERSKAPET. "FRAM FOR KUNNSKAPER OM FOLKETS HISTORIE!" VAR BLANT DE TESER HAN KJEMPET FOR. ANDRE HAR TATT OPP TRÅDEN ETTER STORSTEIN, SLIK SOM TEGNINGA OVENFOR VISER. DEN ER HENTA FRA HISTORIEBOKA "FREMAD OG ALDRI GLEMME" (PAX 1974) - FRA KAPITLET OM JERNALDEREN I NORGE.

2. FEDRELANDSLAGET GÅR TIL AKSJON !

En slik mann kunne naturligvis ikke i lengden gå fri for rabiate angrep fra borgerskapets mest reaksjonære elementer. Kronikken i Aftenposten fra 1933 var bare et svakt pust i forhold til stormen som skulle komme.

28.juni 1934 kom ABC ut med store overskrifter: "TILTAGENDE MARXISTISK AGITASJON I SKOLENE" - "Kommunistiske lærere som driver 'studiecirkler' og slår elevene av politiske grunner" - "Kommunistiske bøker og skrifter lånes ut blandt elevene som 'hjelpemidler'" - og ikke minst: "Socialistiske filologers og realisters forening arbeider energisk og uforstyrret". Oppslaget, som gikk over praktisk talt hele førstesida, var laget i typisk fascistisk provokasjonsstil. Og midt oppi det hele - bilde av Olav Storstein med tittelen "lektor i socialisme" under.

ABC hadde flere enn Storstein i søkelyset. Den læreren som "slår elevene av politiske grunner" viser seg å være lektor Andreas Andersen ved Oslo Katedralskole, ifølge ABC "en ivrig kommunist (...) velkjent av politiet i Oslo. Det var nemlig han som for en del år siden (under Grand-optøiene) tok strupetak på politifullmek-tig Schønning"...

Akkja. Oppslaget er krydret med påstander om kommunistiske overgrep. Det betyr langt fra at det bare var NKP-ere som var skyteskiven for ABC's angrep. For bakstreverne på ytre høyre fløy var Arbeiderpartiet minst like kommunistisk som NKP. Hvor finner vi så kilden til denne tingenes fordervede tilstand? Jo: "Utgangspunktet for den marxistiske agitasjon blandt elevene er den såkalte 'socialistiske filologers og realisters forening', en ny lærerorganisasjon som marxistene har fått istand. Dens medlemmer føler sig overalt forpliktet til aktivt å virke for utbredelsen av sine ideer, og utnytter naturligvis, som vanlig uten enhver hemming, de rike muligheter som lærergjerningen gir", skriver ABC. Vi får høre om "den pussige Mot-Dagist" Jørgen Ording, som har organisert "studiecirkel" blant elevene sine ved Drammens Latinskole og angivelig stadig foret dem med kommunistiske brosjyrer og skrifter. Og vi får høre om cand.philol. Dessen, som "benytter enhver anledning til å agitere for sin såkalte livssak".

● OLAV STORSTEIN I SØKELYSET

ABC skriver videre: "Vørst er imidlertid forholdene ved Stabekk høiere almen-skole, like ved Oslo. Her er det ansatt to marxistiske

RANIK HALLE (1905-)
VAR EN SENTRAL FIGUR I FEDRE-
LANDSLAGET, ABC'S ANSVARLIGE
REDAKTØR 1932-36. NTB-FOTO.

lærere, som begge gjør hvad de kan for å få sine elever omvendt, nemlig lektor Storstein (styremedlem i ovennevnte forening) og lektor Christensen. De to lektorer har i den tid de har vært ved skolen, konsekvent og ved enhver anledning drevet marxistisk agitasjon, som efter hvert er blitt mer og mer åpenlys. Vi har talt med flere av deres elever, som alle klager over at de to lektorer alltid farver sine fremstillinger. Det inngår også som et systematisk ledd i deres agitasjon, at de låner ut marxistiske bøker og agitasjonsskrifter til hjelp ved utarbeidelse av norske stiler".

Hvordan hadde ABC skaffet seg greie på alt dette som angivelig foregikk i Olav Storsteins timer? Olav Storstein lettet litt på sløret i 1946, da han fortalte om "NS-gymnasiaster som i de stormfulle år etter 1933 hadde fått ordre om å utspionere meg og notere ned farlige eller kompromitterende ord (...) Jeg har det fra deres egen munn" (sitert etter "Fremtiden sit-ter på skolebenken", Tiden 1946, s.14). Ungfascistene i Fedrelandslaget lå neppe på latsida de heller. I bladet "34", organ for

Ukens navn:

A. W. HARTMANN, formann i Norsk Hotell- og Restauratørforbund, som nylig er blitt innblandet i en nokså kjedelig affære, nemlig en pengeutpressningssak i forbindelse med restauratør Lauritzen, hvor lenge vil landets kelnerne la sig representere av et slikt pir?

Ukens lyspunkt:

FERIETIDEN, som er begynt og som en av de nærmeste dagene også vil bli aktuell for Stortinget. Den som sover synder som bekjent ikke, og selvom dette i allmindelighet ikke uberørt gjelder stortingsmenn, vil mange føle sig beroliget når de er reist hver til sitt.

Ukens varsko:

UNIVERSITETET, hvor det gis oppgaver som det ikke står i menneskelig makt å løse. Vi foreslår at man neste gang lar professorene prøve sig på oppgavene og bruker studentene som censorer.

Tiltagende marxistisk agitasjon i skolene

Kommunistiske lærere som driver „studiecirkler“ og slår elevene av politiske grunner

Kommunistiske bøker og skrifter lånes ut blandt elevene som „hjelpemidler“

Ifjor trakk ABC frem forholdene ved Firda landsgymnas, hvor en marxistisk rektor hadde omdannet skolen til en slags sosialistisk opdragelsesanstalt. Det blev dengang uttalt at departementet skulde foreta en undersøkelse, men vi har ikke inntrykk av at det er blitt noe større alvor av det. I Stortinget er det ingen som interPELLERER. Dets borgerlige medlemmer har nok med å stemme for uniformsloven og lignende farceforanstaltninger efter socialistisk mønster i Sverige og Danmark. Marxistene får det som de vil ha det. «Arbeideridrettsmennene» må undtas, her de, og «arbeideridrettsmennene» blir undtatt. Røde speidere må også undtas, sier de videre, og røde speidere blir også undtatt. Livet er lett å leve, når en blir latt i fred.

Også den marxistiske undergraving i skolene er blitt latt helt i fred. Kåre Fostervoll og Firda landsgymnas er ikke alene om den slags virksomhet. Nu når ferietiden er inne vilde det kanskje ikke være av vesen å se litt nærmere på det som i somestretselep er foregått ved enkelte skoler som har vært så heldige å sikre sig marxistiske lærere. Det er nu ikke så få av dem.

Utgangspunktet for den marxistiske agitasjon blandt elevene ved flere offentlige skoler er den såkalt «so-

Lektor STORSTEIN, lektor i sosialisme.

listiske filologers og realisters forening, en ny lærerorganisasjon som marxistene har fått i stand. Dens medlemmer leder sig overalt forpliktet til aktivt å virke for utbredelsen av sine ideer, og utnytter naturligvis, som vanlig uten enhver hemming, de rike muligheter som lærergjeforslagen gir.

Denne forenings formann, den kjente, pusslige Mot-Dagist, lektor Jørgen Fredrik Ordling, har således i noen tid vært ansatt ved Drammen Latinskole. Her har han ikke ligget på latidene, og det har blandt annet lyktes ham å få dannet en «studiecirkel» blandt skolens elever, som her stadig blir foret med kommunistiske brosjyrer og skrifter.

Også de andre medlemmer av denne marxistiske lærerforening arbeider i samme ånd og efter de samme metoder. Foreningens sekretær, cand. philol. Dessen, for øvrig en meget pyntelig og sympatisk ung mann, er også meget aktiv i tjenesten. Han er ansatt på Fagberg skole her i byen, og benytter enhver anledning til å agitere for sin såkalt «krets». Selv legger han eksempel til etter på det.

Socialistiske filologers og realisters forening arbeider energisk og uforstyrret

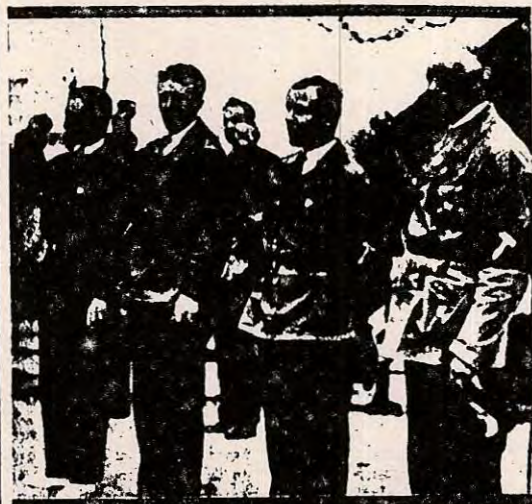
Vært er imidlertid forholdene ved Stabekk høiere almen-skole, like ved Oslo. Her er det ansatt to marxistiske lærere, som begge gjør hvad de kan for å få sine elever overvandt, nemlig lektor Olav Størstein (styremedlem i ovennevnte forening), og lektor Christensen.

De to lektorer har i den tid de har vært ansatt ved skolen, konsekvent og ved enhver anledning drevet marxistisk agitasjon, som efter hvert er blitt mer og mer åpenlyse. Vi har tatt med flere av deres elever, som alle klager over at de to lektorer alltid larver sine fremstillinger. Det inngår også som et systematisk ledd i deres agitasjon, at de låner ut marxistiske bøker og agitasjons-skrifter til hjelp ved utarbeidelse av norske stiler.

Noen syndelige resultater har disse to herrer foreløpig ikke oppnådd. Tvert imot har elevene bestemt tatt avstand fra deres agitasjon og protestert energisk mot å bli forstyrret i sitt skolearbeid med alle slike «påvirkninger». Men da en av elevene for noen tid siden kom med bebreidelse mot lektor Christensen, svarte denne ganske enkelt at «sisteligelig driver alle lærere agitasjon; enten for eller imot det nuværende samfund».

Det er imidlertid dette, hvor tilfældelig det enn lyder, som er helt feilaktig. Men de marxistiske lektorer (som marxistene overalt ellers) gjør sitt beste for å virke for sin «sak» og lærer både kommunale og andre offentlige myndigheter bak lyset, er alle såkalt borgerlige så redd for ikke å virke tilstrebende upolitisk, at de ofte går for langt i den motsatte retning. De er beroliget av en slags objektivitets-tarsett, som gjør at de ikke for å i verden våger å røbe hvilket

Ikke uniformer?

Er dette uniform eller ikke uniform? Billedet viser en gruppe kommunister som har tatt oppstilling i en gate i Trondheim.

politisk standpunkt de selv inn-tar — (hvis de da overhode har noe).

leptisk antall). Som bevisning blev han ansatt som lærer ved en av statens skoler.

At marxistiske lektorer benytter anledningen til å drive agitasjon er allerede blitt en så almindelig foreteelse at de fleste ikke lenger gidder å reagere. At imidlertid en lærer går hen og slår til elever av politiske årsaker, hører til de nyere metoder. Det hendte vitteleg ved den protestdemonstrasjon som arbeiderpartiet for kort tid siden arrangerte utenfor Stortinget. Her var også lektor Andersen ved Oslo Katedralskole tilstede. Lektor Andersen er kjent som en ivrig kommunist, og da han i utkanten av folkemengden opdaget en del russ, som beholdt russeluen på under avsyngelsen av «Internasjonalen» syntes han at det gikk hans revolusjonære zere for nær. Han gikk straks bort til dem, rev russeluen av den nærmeststående og slo ham med den i ansiktet.

Da han av en del andre blev oppfordret til, som lærer og akademiker, å vise en smule mere selvbeherskelse, svarte han bare rasende at han krevet respekt for «Internasjonalen».

Den samme lektor Andersen er for øvrig velkjent av politiet i Oslo. Det var nemlig han som for en del år siden (under Grand-optakene) tok strupetakt på polititilsmøtlig Scheenaling. Lektoren gikk fri for straff fordi han angivelig var syk. (Han fikk et opi-

ABC har, både fra elevene og fra foreldrene, fått gjentagende klager over den kommunistiske agitasjon som drives. Ved flere skoler, som f. eks. på Stabekk, har det lyktes Fedrelandslagens Ungdomstykning å få organisert en celle blandt elevene som nu er opmærksom på agitasjonen fra katetrene og forsøker å motarbeide den så langt det er mulig.

Imidlertid skulde det vel i første rekke være myndighetenes opp-gave å sørge for at lærerne ikke overtrer sine instruksjoner og ikke misbruker sine stillinger på en så samvittighetsløs måte.

Men det synes å særkjenne våre mange forskjellige myndigheter at man ikke kan undgå å høre fra dem undtagen akkurat i de situasjoner hvor det kunde være påkrevet.

Укелс павуп:

ILAR LYKKE, formann
nen i socialkomiteen,
som skal til stilling til
uniformsforbudet. Som
hvores fører har hr.
lykke aldri fremmet
noe forslag om å forby
arbeiderpartiets unifor
mer, — en for derfor
håpe at han nu ikke vil
støtte venstres forslag på
å forby Fedrelandslaget.

Ukens lyspunkt:

NIDAROSDOMEN. Macody Lunds storsalgne plan til restaurering av domkirken er nu blitt enstemmig godkjent av Stortinget. — Macody Lunds geniale arkitekt seiret. — og arkitekt Thiis har fått æren av å sette den ut i livet

Likens varsko:

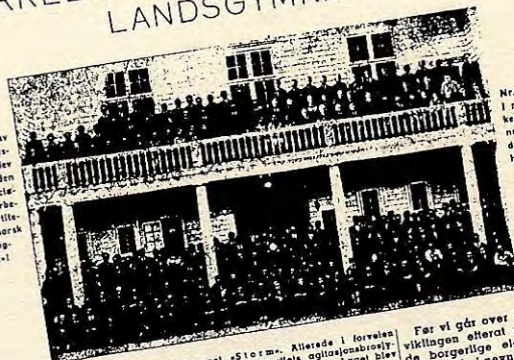
Ukens Varsel
TORKEN. Fra Vestland
del og Trøndelag mel-
des at situasjonen truer
med å bli katastrofal.
Selv kraftige regnskyll
vil neppe kunne hindre
at man må gå til større
nedslæknings av buska-
pen p. k. a. formangel.

2. årgang - Torsdag 29. juni 1933 - Nr. 25

KARE FOSTERVOLL.
socialist og rektor. — en god socialist
og en dårlig rektor.

[illegible]

DOMSLAG OG DR
AGITASJON BLANDT ELEVENE
SKOLEN FLAGGER 1. MAI OG ARBEIDERPARTIETS BROSIYRER DELES UT
MED REKTORS TILLATELSE
MERKELIGE FORHOLD VED FIRDA
LANDSGYMNAS

mellem skolen og oss. Tvertimot,
det har gennem hele skoleåret
hersket den beste forståelse mel-
lem lærere og oss, og vårt
personlige

1. FRERPERSONALET

LÆRERPERSONALET ved skolen sammen med sine hustruer og noen elever. Rektor Fostervoll står på trappen, hakekorset har vi satt på ham - av identifiseringshensyn.

ning ikke agtation når arbejdsretten
domsagets plakatler blev hængt op. På
disse stod det altid "Hvis du kommer
tegenes." Det var formentlig heller ikke
agtation i retters men, når det norske
Arbejdsretten bristiger ganske uventet
blev det ud på skolen.

Indledende fik det avarterede Fæder
indledende og ansees for at være
taget sig til sig. I det næste, man
baldere domsagets, på det har og re
baldere stilling, idet der bliver uventet
Omsider forstod det nok at være
ugdomdomstol. Det ansees, som på
vælges. Det er Fæderlig, som på
og forlænges det, det drejede sig om
mønstret. Det vilde have ikke på politisk
skolen.

[illegible]

Før vi går over til at skildre udviklingen efterat molstanden de borgerlige elevers side trolst, skal vi nevne et enkelt tre som viser hvor langt det da kommet. En dag fant elever skolens gang en svensk social «Arbeid», med et stort Gunggs og

DET VAR IKKE FØRSTE GANG ABC VAR UTE PÅ KORSTOG MOT PÅSTÅTT "MARXISTISK UNDERGRAVNING" I SKOLEN. HER ER ET OPPSLAG I SAMME STIL FRA 1933. LEGG MERKE TIL BILDET ØVERST TIL HØYRE, DER ABC HAR Plassert ET HAKEKORS PÅ BRYSTET TIL REKTOR KÅRE FOSTERVOLL - "AV IDENTIFISERINGSHENSYN", SOM ABC SKRIVER...

Fedrelandslaget's Ungdomsfylking, finner vi i nr.2/1934 en notis om at "Oslo-fylkingens leder, Dahl-Hansen, holdt foredrag på Stabekk fredag den 9.mars og fikk sammenkalt til et senere møte hvor propagandalederen, Terje Baalsrud, talte. Stabekk F.U.F. blev derefter dannet, (16-3-34), og fikk med en gang en hel del interesserte medlemmer".

At Fedrelandslaget drev med kartlegging og spionasjevirksomhet retta mot venstresida, la de aldri skjul på. I en artikkel om Samfunds- vernet skriver advokat C.Borchgrevink - kompa- nisjef i Samfundsvernet og aktivt medlem av Fedrelandslaget - at "vi fulgte våre røde landsmenns offisielle og skjulte arbeid, deres reiser, møter, foredrag og artikler med den

mest intense oppmerksomhet og interesse" (ABC
 27.februar 1936). Dette var skrevet i forbin-
 delse med at Nygaardsvold-regjeringa fikk ned-
 lagt og oppløst det private, halvmilitære Sam-
 fundsvernet - en hvitegardistisk organisasjon
 som arbeiderklassen krevde fjernet. Men det
 slutter ikke her. Andreas Norland forteller at
 "til den uoffisielle del av Fedrelandslaget
 hørte at laget hadde et egget etterretningsvesen
 som 'skaffer til veie opplysninger om kommunis-
 tenes virksomhet på de fleste områder' (...)
 I Fedrelandslagets sekretariat ble det holdt
 våkent øye med de revolusjonære. Foredrag, ar-
 tikler, brosjyrer, bøker og aviser ble systema-
 tisk gjennomgått. Ikke minst Ranik Halle viste
en enestående evne til å samle et innholdsrikt
arkiv (sitert etter "Hårde tider", Dreyer 1973,
 s.147).

OLAV STORSTEIN

Ranik Halle var en sentral figur i Fedrelandslaget - etter krigen forøvrig direktør i Høyres Pressebyrå. I 1934 satt han som redaktør i ABC, og var altså ansvarlig for skriveriene om Olav Storstein og hans kamerater. Og at ungfascistene i Stabekk F.U.F. hadde gjort "godt" arbeid med å føre "arkivsamlere" Ranik Halle med stoff om Olav Storstein, skjønner vi jo av oppslaget 28.juni 1934. Helt til slutt i artikkelen i ABC står det: "ABC har, både fra elevene og fra foreldrene, fått gjentagende klager over den kommunistiske agitasjon som drives. Ved flere skoler, som for eksempel på Stabekk, har det lykkedes Fedrelandslagets Ungdomsfylking å få organisert en celle blandt elevene som nu er opmerksom på agitasjonen fra katetrene og forsøker å motarbeide den så langt det er mulig".

● KLAGESAK MOT OLAV STORSTEIN

Med oppslaget i ABC var Olav Storstein kommet skikkelig i søkelyset til de fascistiske kreftene i vårt land. Sjøl mente han siden at det særlig var historien med undervisningsopplegget om Riksdagsbrannen i 1933 som hadde fått motstanderne til å gå så fullstendig fra konseptene: "I årene etter Riksdagsbrannen var denne historien grunnlaget for beskyldninger i mer eller mindre profascistiske presseorganer om at jeg drev kommunistisk propaganda i timene", skrev Olav Storstein i 1946. "Det kom endog så langt at Formannskapet i Bærum kommune, hvor vår skole hørte hjemme, sendte et skriv med vedlagte avisutklipp til rektor Hertzberg og utba seg en forklaring. Etter å ha rådført meg med rektor og med professor Koht - den sistnevnte satt dengang i Formannskapet - svarte jeg med to linjer: 'Jeg driver ikke politisk agitasjon på skolen. Det ville stride mot det pedagogiske prinsipp som jeg i skrift og tale er gått inn for'. Hvorpå saken ble henlagt". (Olav Storstein i "Fremtiden sitter på skolebenken", s.182-83).

Jeg har undersøkt denne saka nærmere på grunnlag av tilsendte dokumenter fra Bærum Kommune. Det viser seg at avisutklippet som var vedlagt klagen ikke var hentet fra ABC, men fra Høyre-avisa "Buskerud Blad" som 3.juli 1934 hadde et stort oppslag om "MARXISTISK POLITIKK I SKOLEN". Ved nærmere ettersyn viser det seg å være en identisk kopi (minus overskrifter og bilde) av oppslaget i ABC 28.juni. Altså: Når først de fascistiske kreftene hadde brukt knyttneven, fulgte de mer "moderate" og "ansvarlige" i Høyre etter og la økt tyngde i angrepet - rett og slett ved å referere fascistenes vridde synspunkter. De klokeste av de konservative gjør det gjerne på den måten: lar ytterliggående krefter utføre grovarbeidet for deretter sjøl å

slå til med "saklig tyngde" i den hetsstemning som de ytterliggående har pisket opp. Også Olav Storstein fikk føle hvordan denne mekanismen virker.

● OLAV STORSTEIN FAR STØTTE

Rektor Hertzberg hadde denne kommentaren til klagesaka mot sine to underordnede: "Det er ikke første gang en slik anklage er forebragt mig, dels mundtlig og dels i pressen. Jeg har selvfølgelig drøftet saken alvorlig med d'herrer cand.philol. Storstein og cand.philol. Christensen, og de har lovet mig høitidelig ikke å agitere. Jeg har heller ikke ved mine undersøkelser kunnet bringe på det rene at likefrem agitasjon har funnet sted, men selvfølgelig vil en kommunistisk lærer vanskelig kunne undgå leilighetsvis å røbe sitt syn på tingene, og man har heller ikke lovlig adgang til å nekte en lærer ansettelse på grund av hans politiske syn. Forøvrig vil jeg bemerke at cand.philol. Christensen ikke mer er lærer ved skolen og cand.philol. Storstein er kun foreløbig årsvikar. Dessuten vil jeg bemerke at artikkelen i 'Buskeruds Blad' inneholdt både likefremme uriktigheter og overdrivelser". (Brev av 29.juli 1934 til Rådmannen i Bærum, Rådmannens arkiv BR-reg.nr. 3 II B 2, 1934/35).

STABEKK KOMM. HØIERE ALMENSKOLE

Stabekk, den 22 august 1934

Hr. rektor Hertzberg,
Stabekk.

I anledning den avisartikkel som er forelagt mig vil jeg uttale: Jeg tvivler ikke på at den driver eller har drevet agitasjon i skolen, da det vilde være stikk imot de pedagogiske prinsipper jeg selv følger og ved hvor given anledning jeg mig vil påminne om.

Respektfullt

Olav Storstein.

Etter at Olav Storstein hadde skrevet sin korte erklæring om at han ikke drev med agitasjon i skolen, sendte rektor Hertzberg 24.august 1934 et nytt brev til Rådmannen, der han slo fast: "Idet jeg forøvrig viser til mitt tidligere svar på samme skrivelse, skal jeg her alene be om å få tilføie i anledning av hr. Storsteins uttalelse at min egen erfaring og undersøkelse

DEN HØIERE SKOLE

MEDDELELSER FRA FILOLOGENES
OG REALISTENES LANDSFORENING

XXXVIII · 1936

REDIGERT AV STIAN KRISTENSEN

Fenomenet Storstein.

A propos «Teater og skole» (Samtiden, hefte 1, 1936).

Cand. philol. Olav Storsteins opptreden i den pedagogiske diskusjon er antagelig det mest opsiktsvekkende som er skjedd omkring vår høiere skole i de senere år. Et stort publikum leser ham og hører ham med spenning; han river med og han egger til motsigelse. I høi grad påfallende blir det da at denne fremstormende pedagogiske ideer aldri, såvidt jeg har sett, er blitt ordentlig omtalt og diskutert i den høiere skoles tidsskrift. Denne undfallenhet viser etter min mening at vårt organ og vårt pedagogiske miljø har sviktet ved en avgjørende anledning. Om der kan rettes innvendinger mot Storstein og hans pedagogiske tilhengeres, den ene for dette ikke bare Storsteins og hans så langt uten å bli korrigert enda mere deres som har latt ham nå så langt uten å bli korrigert og imotegått slik som han fortjente det.

Nu, forklaringen på denne taushet ligger ikke bare i de and undfallenhet, men også i Storsteins egen måte å opptre på. Storstein er utvilsomt en sjelden lærerbegavelse — på mange måter lykkelige, fødte lærer som de fleste av hans kolleger bare kan etter å være eller drømme om å bli. Og han lar dem føle en nokså ubehagelig måte. Han slår stort på, så stort at noen må kvi seg for å motsi ham: det vil så altfor lett se ut som selv ikke er fullt så meget av en rekord-lærer. Og så lar være — alle lar være.

Men nu begynner, så vidt jeg kan skjønne, denne reservethet fra den ene part, og den eneste freidige gåenhet og initiativrikdom fra den annen, å få så uheldig

80
det som Storstein over er helt utenkelig at skuespill i norsk, ty enkelte av dem som til kort overfor ham og som føler denne si Storstein, som ikke p greier å la sine elever en uendelig bred disk for min del enda heller vilde hatt en av disse til norsklærer enn Storstein. Også av den grunn har det vært mig maktpåliggende å si et ord i denne sak.

P.S. Det kan se rart ut at et innlegg som dette kommer fra en halv out-sider, fra en som ikke selv har undervist i norsk på mange år, og som bare gir gjesteroller i den høiere skole. Men så lenge Storsteins nærmeste kolleger later til å føle seg for personlig rammet av hans kritikk til at de vil åpne en diskusjon, må det være tillatt for andre å prøve å bryte denne unaturlige taushet.

Det kan også se rart ut at dette fremkommer i «Den høiere Skole», hvor Storstein, så vidt jeg vet, aldri har kommet med et eneste bidrag. Like fullt mener jeg at «Den høiere Skole» er det forum for en slik debatt, som overhodet for enhver mere undervisningsmetoder i den høiere skole. Kunde det også Storstein iblandt vilde henlegge sine ideer, og f

DEN HØIERE SKOLE

1936

en og for publikums syn på skolen at det er maktpåliggende å ve å få slutt på en for alle parter utilfredsstillende situasjon. Uheldige følger for publikums syn på skolen. Med passelige ellemrum hører det Storsteins friske trompet-støt. Mellom dem der svært stille. Det er ikke rart om almenheten får det inntrykk, at der i grunnen bare er to alternativer: Storstein eller stagnasjon.

Enda meget verre er det at storparten av den høiere skoles folk ikke har greid å komme i et naturlig forhold til Storstein; at de ikke har greid å nå frem til det saklige meningsbrytte med ham som kunde bli så overordentlig fruktbart. Man har inntrykk av at mange er urimelig avvissende overfor hans ideer, fordi de går med en slags vond samvittighet over at de ikke er som Storstein og ikke kan være enige med ham.

Men så veldig, og spesielt: så solid og så allsidig er vel ikke Storstein, at han skulde behøve å virke knugende. Den høiere skole trenger folk som er forskjellige fra ham, og at der finnes andre til pedagogisk salighet ved siden av hans.

Som pedagogisk system betraktet har Storsteins forkynnelser fremst den begrensning at den er bygget på en meget personlig og ansvarlig erfaring i ett eneste fag. Det er derfor for alle. En metode er først og fremst en metode. Når det —

Nr. 17 1936

DEN HØIERE SKOLE

48

Fra spøk til alvor.

Et pedagogisk stridspunkt.

Det er en vanlig innvending mot den såkalte «fri skole» at den ikke lærer ungdommen nok alvor og arbeide. Den fører lett til bare lek og utglidning. Den lærer må ha god samvittighet eller være i besiddelse av megen samvittighetsløshet som ikke blir beklemt ved å møte den innvendingen. Det er selve den store møllestenen man henger rundt halsen på ham som forarger en av disse mine små . . . Tar jeg for mig de angrep jeg personlig har vært gjenstand for fra den høiere skoles folk, så er nettopp dette hovedargumentet. Det er hovedinnvendingen mot de forsøk jeg selv har gjort for å bringe en lysere stemning og et sorgløsere liv inn i det dødelige alvor som vi er vant til at den høiere skole skal være.

Rektor Ruge, som er en av de klareste representanter for moderne pedagogikk innenfor den høiere skole, er også blitt grepet av uro over den planløshet og utglidning han mener å ha iaktatt innenfor retningen. I et foredrag som er trykt i «Nordisk Tidsskrift» har han gitt faresignal, og også her er jeg kommet i forgrunnen som et eksempel på den farlige tendensen. I en anmeldelse av lektor Valeur heter det: «Senest i tolv—femten-års alderen bør ungdommen leilighetsvis erfare at livet er alvor og ikke lek,» og Gunnar Høst sier det sånn i en artikkel i «Den høiere Skole» med den chikanøse tittel «Fenomenet Storstein»:

« . . . Slik som Storstein stiller og løser de pedagogiske spørsmål, ser det iblandt ut som om formell skoling og dyptpløende tanker liten eller ingen verdi skulde ha sammenlignet med kommentarer til verdenssituasjonen og kateteret som skibsvrak . . . Jeg vet også at enkelte av dem som står Storstein fjernt — folk som visstnok kommer til kort overfor ham når det gjelder nye påfunn og iscenesettertriks — at de virkelig greier å la sine elever ane at menneskelivet har dybde og ikke bare er en uendelig diskusjonsflate.»

ETTER DET MISLYKTE FASCIST-INSPIRERTE STORMLØPET MOT OLAV STORSTEIN I 1934, PRØVDE HØYREKREFTENE Å TIE HAM IHJEL. HER HAR VI SÅ ENDELIG ET POLEMISK UTFALL I LEKTORLAGETS ORGAN "DEN HØIERE SKOLE" NR.3/1936. STORSTEIN LA STOR VEKT PÅ INNSLAG AV DRAMA I UNDERVISNINGA, OG BLE ANKLAGET AV GUNNAR HØST FOR Å DRIVE MED "SKUESPILLERI" OG "ISCENESETTERTRICKS". OLAV STORSTEIN SVARTE MED ARTIKKELEN "FRA SPØK TIL ALVOR" I NR.17/1936. HAN PEKTE HER PÅ DET TYNGENDE GRAVALVORET I DEN TRADISJONELLE SKOLEN OG FRAMHEVET STERKT AT LÆRERNE IKKE BARE MÅ APPELLERE TIL HODET, MEN OGSÅ TIL HJERTET OG RESTEN AV KROPPEN - FOR AT ELEVENE SKULLE FÅ LYST TIL Å GYVE LØS PÅ "LIVETS ALVOR", ENGASJERE SEG I AKTUELLE SAMFUNNSSPØRSMÅL.

OLAV STORSTEIN

fullt ut bekrefter hvad hr. Storstein opplyser" (samme kilde).

Nærmere full oppreisning og reinvasking for de grove beskyldningene ABC hadde retta mot han, kunne vel Olav Storstein neppe ha kommet. Når

han da ikke gikk til rettssak. Men det ville vel vært en heller tvilsom affære i 1934... Sikkert er det at rektor Hertzbergs rakryggede opptreden fullstendig tok piffen ut av angrepet fra fascistene i Fedrelandslaget.

3. OLAV STORSTEINS ETTERMÆLE

Olav Storstein døde i 1973, 69 år gammel. Under krigen drev han illegal undervisning for gymnasister som var blitt bortvist fra den ordinære skolen av politiske grunner. Dette var den såkalte "Jøssingskolen" i Oslo 1941-44. Han ble arrestert av tyskerne og sendt til Kirkenes under den store læreraksjonen i 1942. På slutten av krigen havnet han i Sverige. Hele sitt liv var han en svoren antifascist.

Som pedagog var han omstridt, men også respektert og beundret. Mange av de ideene han sloss for fikk gjennomslag i Arbeiderpartiets skolepolitikk alt i 1930-åra, og utgjør idag en sjølsagt del av grunnlaget for normal undervisning i skolen i Norge. Hvorfor fikk han så ikke være i fred? "Han blev utsatt for kvasse angrep på grunn av sin trang til å idealisere sine resultater", mener Olav Sundet (tidligere rektor ved Pedagogisk Seminar i Oslo), i sin artikkel om Olav Storstein i "Norsk Biografisk Leksikon" fra 1966.

Nei, Olav Sundet. Det var ikke fordi han følte trang til å idealisere sine resultater, sjøl om det her er snakk om pedagogisk høyverdige prinsipper som det nok er vanskelig å etterleve i praksis - i alle klasser i alle timer - til og med for en Olav Storstein. Grunnen til at han ble så hardt angrepet tror jeg vi må søke på et helt annet plan: Olav Storstein kjempet for arbeiderklassens interesser i skolen. Han kjempet mot ensidig borgerlig påvirkning og avslørte med bitende ironi skolens "nøytralitet" som skalkeskjul for en systematisk indoktrinering av den oppvoksende slekt i det bestående samfunns verdier. Han kjempet for å vinne innpass for framskredne faglige synsmåter i historie og samtidskunnskap. Han gikk energisk inn for nye pedagogiske metoder som brøt fullstendig med den gamle, borgerlige kateterskolen.

Kort sagt: Olav Storstein søkte å fungere progressivt i undervisninga - både politisk, faglig og pedagogisk. Han ble angrepet fordi undervisninga hans "sto i nøyeste sammenheng med og var et direkte utslag av de samfunnsnedbrytende krefter", som fiendene hans uttrykte

det. Olav Storstein var, sammen med andre sosialistiske reformpedagoger i tida, spydspissen i Arbeiderpartiets progressive skolepolitikk i 1930-åra.

■ EN SKOLE FOR FOLKET?

Sosialistiske Filologers og Realisters Forening, som Olav Storstein var aktivt med i, ble stifta i 1933 som en partipolitisk uavhengig organisasjon for sosialister i den høyere skolen. Organisasjonen var knytta til Mot Dag, som på den tida sto utenfor Arbeiderpartiet. I 1933 ble det også oppretta en annen organisasjon, Sosialistisk Skolelag, som var direkte knytta til Arbeiderpartiet. Organisasjonen skulle samle lærere, foreldre og kommunalpolitikere med skolespørsmål som arbeidsfelt - nærmest som et bransjelag innenfor partiet. I 1938 hadde Sosialistisk Skolelag 700 medlemmer og en rekke lokalavdelinger. Organisasjonen eksisterer fortsatt, men har ført en forholdsvis passiv tilværelse i seinere år. I 1930-åra virket Sosialistisk Skolelag som en radikal pressgruppe innenfor Arbeiderpartiet, og har mye av æren for Arbeiderpartiets nye skoleprogram, vedtatt på partiets landsmøte i 1936. Der ble det krevd en rekke endringer i det bestående skoleverk: Innføring av arbeidsskoleprinsippet, revisjon av historieundervisninga, elevene skulle få "innføring i samtidens arbeids- og samfunnsliv" og lære seg å tenke kritisk. Målet skulle være "EN SKOLE FOR FOLKET" (tittelen på Sosialistisk Skolelags småskrift nr.1, utgitt av Det norske Arbeiderpartis forlag i 1937).

Dette var prinsipper som tildels fikk gjennomslag i Normalplanen fra 1939. Arbeiderpartiet var også opptatt av å bedre det materielle grunnlag for at hele folket skulle kunne nyte godt av skolegang. Dengang var det stort sett et privilegium for borgerskapets barn å få seg utdanning utover folkeskolens sju år. Mange tunge løft ble tatt på den reint materielle sektor, ikke minst i åra etter krigen. Dette gjorde at Arbeiderpartiet i ikke liten utstrekning mistet interessen for å se på skolens inn-

hold. Det var de ytre oppgavene som kalte på innsats og tok kreftene. (Se forøvrig Praxis nr.39/1979, der Jon Johnsen og Jon Lesjø er "På sporet etter en norsk skolebevegelse" og der de gir en bra oppsummering av sosialdemokratiets skolepolitikk fra 1930-åra fram til idag).

● BLE OLAV STORSTEIN ISOLERT?

Hvordan gikk det så med Olav Storstein, da Arbeiderpartiet bestemte seg for å sette en skole for folket på venteliste og heller satse på en skole med skikkelig utstyrte bygninger og klasserom, med nok lærebøker og utvidet skoleplikt for alle? I boka "Norsk kultur- og moraldebatt" (Gyldendal 1954) formulerer Arne Stai det slik: "Lektor Storstein og hans tilhengere var prinsipielt kulturradikale i sitt sosialpedagogiske syn med orientering til de nye undervisningsformer i Sovjetunionen og Sambandsstatene. De fikk imidlertid liten støtte i sitt parti - Det norske Arbeiderparti - og da tendensen i Russland tydelig gikk mot en mere autoritær skoletype, ble ny-pedagogene i den høgre skolen isolert og innskrenket seg nærmest til å virke som en surdeig ved de respektive skoler i en generell emansipering av ungdommen fra de hevdvunne etiske og politiske konvensjoner" (sitert fra s.31).

Den samme tanken blir uttrykt i enda mer pessimistiske vendinger av Mosse Jørgensen i Dagbladet 20.juli 1979, i et portrett av sin tidligere lærer Mimi Sverdrup Lunden, en annen kjent reformpedagog fra kretsen rundt Olav Storstein: "Og da jeg selv (Mosse Jørgensen - red.) kom i skole som lærer noen år seinere, da var det ikke tråden igjen av ideene som hun og Olav Storstein hadde arbeidet med i trettiåra. Vannet hadde lukket seg óver dem - overflaten var glatt. Men før eller seinere blir vi nødt til å ta fatt der de slapp".

Dette er utvilsomt sterkt overdrevet. Sjøl om sosialdemokratiet har sviktet, skal vi ikke underkjenne den progressive rolle Arbeiderpartiet tross alt har spilt på det skolepolitiske området. Og det er neppe heller riktig å framstille det som om Storsteins pioner-innsats har

gått hen til glemsel og upåaktethet - uten å sette spor etter seg? Tvert imot, ideene hans lever videre den dag idag - også innenfor sosialdemokratiet.

● FRAM FOR KРИTISK UNDERVISNING!

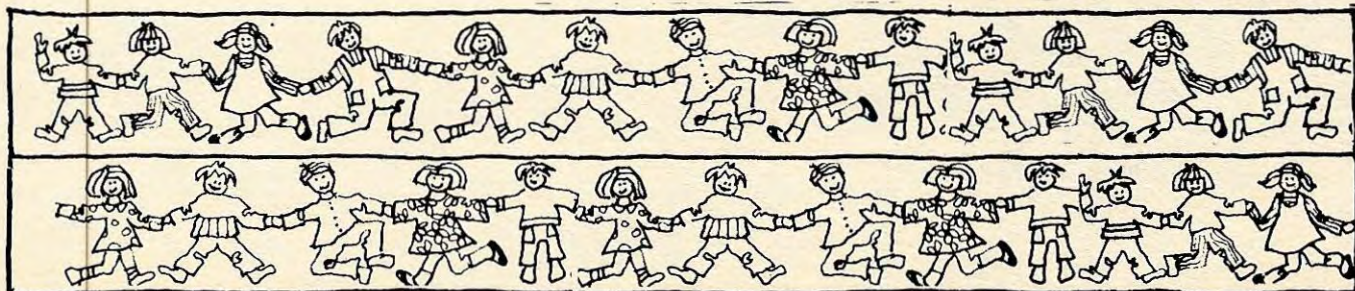
Ta for eksempel en titt på handlingsprogrammet til AUF fra 1977. Der leveres det en temmelig skarp kritikk av dagens skole, slik ungdom fra arbeiderklassen møter den: "Vi har liten innflytelse over viktige sider ved vår egen skolehverdag. Arbeidsformene er preget av enveiskjøring fra kateteret. De er autoritære og passiviserende. Kritiske mennesker er en trussel mot det bestående. Istedenfor å trene oss opp til kritisk tenkning, framelskes evnen til å huske faktakunnskap og til å gjengi påstander som sannheter. Motstridende synspunkter og konflikter i samfunnet dekkes over, og vi får liten trening i å forstå hvordan ulike forhold i samfunnet henger sammen".

Som motvekt til det borgerlige innhold i dagens skole vil AUF ha "en skole som gir muligheter for sosialistisk innsikt og for holdninger som peker fram mot et sosialistisk samfunn".

Videre vil AUF "arbeide for at arbeiderklassens kultur og historie får en bredere plass i undervisninga, at det legges større vekt på drøfting av motsetninger og konflikter i samfunnsfagene". (Alle sitater henta fra brosjyren "Ungdom - ikke til salgs!" - utgitt av Arbeidernes Ungdomsfylking i 1977).

Vi på venstre fløy i arbeiderbevegelsen må slutte med å tro at vi er så enestående på det skolepolitiske området. La meg slå det fast: Fronten som ønsker kritisk undervisning går langt utenfor AKP-ernes og SV-ernes rekke! Fram for en brei front i kampen for å hevde retten til å drive kritisk undervisning! Olav Storstein er død. Men Olav Storstein lever! La oss som er lærere med et sosialistisk utgangspunkt hedre hans minne ved å praktisere hans ideer! La oss vise det mørkeblå kjerneborgerskapet at like lite som Olav Storstein lot seg skremme av fascistenes angrep i 1930-åra, like lite lar vi oss skremme av Libertasaksjoner og "Fremskritt"s-hets i dagens Norge!

AV HALFDAN KARLSEN.

"SKOLEN

**I KINA". Innledning til
åpent møte i SSF, høsten -79.**

Dette er ikke ment som en kronologi over 30 år med utdanning, men snarere et forsøk på å oppsøke dagens situasjon. Endringene i dag må ses i lys av historia. Det veldige Kina prøver å ta igjen flere år uten utdanning, de prøver å korrigere linjer som neglisjerte utdanning og studier. Idealet – rød og ekspert – står igjen i fokus. I dag preges landet av ei voldsom begeistring for KUNNSKAP. Lesesalene er fylt til trengsel. Vitenskapens bidrag til sosialismen hylles. I klasserom, i fabrikker, på landsbygda – overalt er folk opptatt med utdanning. Arbeidere og bønder lærer teknikk og fremmede språk. Nye forskere utdannes igjen. Utdanninga er satt i de fire moderniseringenes tjeneste. En ny vår ...

Men like fullt dukker gale tendenser opp i begeistringens kjølvann, og man må ikke lenger gjøre feilen å male svart/hvitt.

Fremmedspråkopplæring i et moderne språklaboratorium i Guangzhou.

Elitedyrking i elfenbenstårn?

RØD OG EKSPERT

Mao Zedong hylla oljefeltet Daqing. Han hylla modellarbeideren – "jernmannen" – som representerte massenes skaperkraft og entusiasme for sosialismen. Men Mao glemt heller ikke Li Siguang – vitenskapsmannen – som gjennom sine kunnskaper påviste at kina var rikt på olje, i strid med alle andre ekspertutsagn. Idealet for utdanninga skulle være "rød og ekspert". Både ideologisk årvåkerhet og konkret kunnskap om virkeligheten må til for å bygge sosialismen.

Kommunistene arva et halvføydalt system. De satte Sovjet opp som alternativ. Mao innså tidlig at dette ikke var noen utvei for Kina. Utdanninga skulle ikke være gjødning for en ny elite, den skulle tilbys den kinesiske virkeligheten. Denne kampen kulminerte i 1966. Kulturrevolusjonen var i gang. Politikk og produksjonspraksis skulle inn i skolen for alvor. Liu Shaoqis linje ble stempla "hvit og ekspert".

Men skolene lukka og forble stengt. Stikkord ultra-venstre. Lin Biao og firerbandens linjer gjorde studier til noe

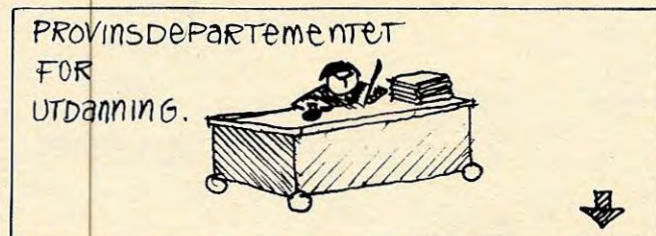
suspekt, intellektuelle til kontrarevolusjonære. I dag blir denne linja kalt "politisk hvit og kunnskapsmessig blank". Linja med rød og eksport var på ny forlatt. Det er på denne bakgrunn vi må bedømme dagens linjer.

KVALITETEN I UTDANNINGA

I 1977 blir hevinga av kvaliteten i undervisninga stilt som hovedoppgave. Var det nødvendig? La oss gripe ned i bunken av eksempler de siste åra: For å teste nivået fikk høyskoleelever i Shanghai en prøve i oktober 1977. De var blitt tildelt jobb samme høst etter å ha fullført høyskolen uten eksamen. Spørsmåla var begrensa til middelskolens grunnkurs. De ble informert om spørsmåla på forhånd med god tid til forberedelse. 63% strøk i matematikk, 70% strøk i fysikk og 76% i kjemi. Noen kunne ikke engang besvare spørsmål fra "spesialemmet" sitt på høyskolen korrekt. ¹⁾

Det utvikla seg alvorlige motsetninger mellom kandidater fra 77 og arbeidsplassene. Flere nekte å ta inn mer "daukjøtt". De hadde brant seg nok allerede og ville vente til folk med kunnskaper ble uteksaminert. ²⁾

Partiet grep inn og korrigerste disse tendensene straks. Men reaksjonene sier oss en del om situasjonen.

Grunn til ettertanke gir det også at første universitetsår svært ofte gikk med til forberedelseskurs for studentene.

Studenter med faglige kunnskaper var unntaket, ikke regelen denne tida. Skytset ble bl.a. retta mot opptakskriteriene. Kunnskap var rent ut sagt diskvalifiserende enkelte steder. Overbetoning av praksis ble også påpekt.

OPPTAK TIL HØYERE UTDANNING

Høsten 1977 ble derfor enhetseksamener innført over hele landet. Opptak skulle baseres på intellektuelle, politiske og fysiske kriterier. Kunnskapskriteriet ble igjen stilt i fokus. Regelen om to års jordbrukspraksis før opptak bortfalt. 30% kunne tas opp direkte fra middelskolen. Bare 20% viste seg kvalifisert, og taket er nå tatt vekk.

Et flertall på utdanningskonferansen året etter støtta opp om denne linja, men kritiske røster lot seg høre. "Bonde- og arbeiderstudenter blir diskriminert." "Dette vil øke forskjellen by-land, manuell-intellektuell."

Over 90% av studentene kommer fra det arbeidende folket. Problemet er at tallet innbefatter både bønder, arbeidere, barn av kadre og intellektuelle. Brytes tallet ned, finner vi at antallet intellektuelle har økt og er overrepresentert.

Men kritikken blir tatt alvorlig. Mekanismer for "positiv diskriminering" er innført. En nøkkelhøyskole jeg besøkte i sommer, hadde 330 poeng som opptakskriterium. Minoritetsfolk slapp med 250 poeng. I Hubei-provinsen ble søkere fra lite utvikla fjellområder prioritert. Tre ganger ble opptakskravet for dem senka. Det var 20% lavere enn for byungdom. ³⁾

Arbeidere og fattig/mellombønder blir prioritert når kandidater står noenlunde likt. I fjor ble det framheva at andelen bonde/arbeiderstudenter hadde holdt seg fra året før. Godt over 70% av studentene er medlemmer av partiet eller ungdomsforbundet.

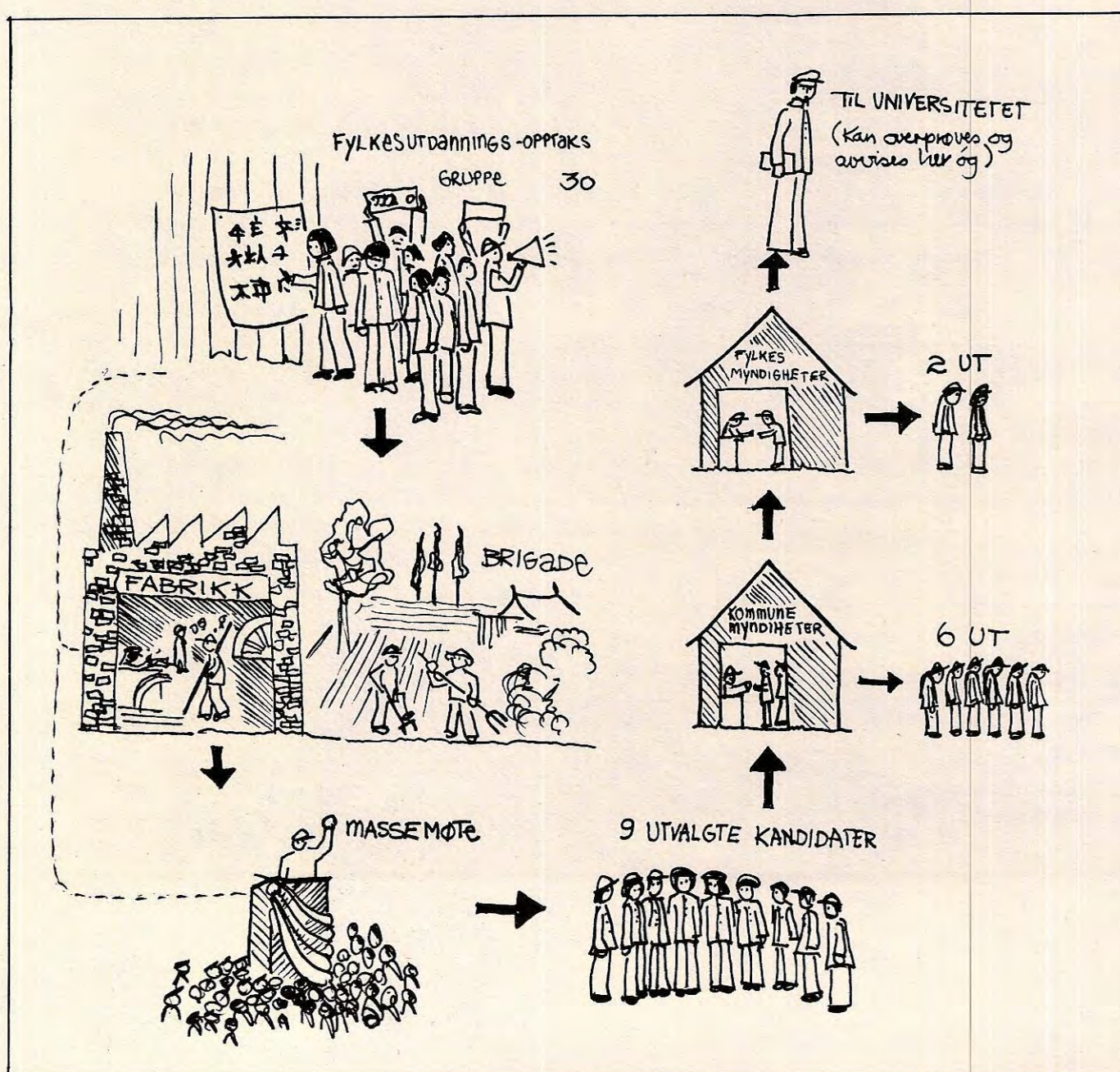
UTDANNINGA KNYTTA TIL PRAKSIS

Under firerbanden skjedde det stadig at produksjonspraksis ble mer omfattende enn sjølve undervisninga. For skolene i Lunghang gjaldt følgende regel: "Lærere og studenter skal være en del av arbeidsstyrken i kommunen og brigaden og regnes som "lær av Dazhai"-sjokkarbeidere. Dvs.

at kommunene og brigadene kan til enhver tid flytte lærere og studenter for å arbeide med vannings- og nyrøddingsprosjekter."

4) Her ble studenter og lærere gjort til rein arbeidskraft.

Mange ble derfor motstandere av praksis i skolen. I dag slås det fast at praksis er et grunnleggende element i utdanninga. Som norm for praksistidas lengde har utdanningsministeriet foreslått: Grunnskole fra og med 3. klasse fire uker i året. Middelskolen seks-åtte uker, og universiteter/høyskoler fire uker i året.⁵⁾ Dette er normen. Provinsen har det avgjørende ordet.

Men praksis ble også brukt som straff. Flere intellektuelle mista jobbene sine for godt - en katastrofe for Kina i en oppbyggingsfase. I en provins hvor bare 2 av 1000 middelskoleelever var høyere utdanna siden 1949, ble 1/3 fratatt jobbene sine i en tiårsperiode.⁶⁾ Spesialister i raketteknologi ble dørvakter, matematikere og filologer servicemenn på bensinstasjoner. Noen ble småhandlere, kokker, ekspeditører etc. Disse blir nå satt inn i intellektuelle yrker på ny

I fjor ble 10 500 forskerstudenter tatt opp, de første på 12 år. Målsettinga er å tredoble det totale antallet innen 1985. Det er svært bra og nødvendig at de intellektuelle får oppreisning. Likevel syns jeg kineserne går vel langt når de regner dem til en del av arbeiderklassen. Det er fremdeles avgjørende forskjeller på proletarer og intellektuelle.

NØKKELSKOLENE

Disse er det mest omdiskuterte virkemidlet som er tatt i bruk - i alle fall her hjemme. "Geniskoler" sier noen.

Skolene er retta inn på generell nivåheving. De skal eksperimentere og popularisere erfaringer fra andre skoler. Men de får også større bevilgninger, og de kan velge ut de beste elevene. Jeg har sjøl besøkt nøkkelskoler og fått positive inntrykk. Middelskole nr. 1 i Handan tok inn elever på grunnlag av holdning til: 1) Disiplin, 2) kollektivt arbeid, 3) politiske studier, 4) kunnskapsstudier og 5) praktisk arbeid/kultur/sport. Karakterer fra grunnskolen ble ikke brukt som opptakskriterium i det hele tatt.

Skolene skulle "spre ringer i vannet". Flinker elever hjalp mindre flinke. Lærerne underviste andre lærere. Laboratoriet kom andre skoler til nytte. Skolen hadde nær kontakt med jordbruk og industri. Brukt slik vil skolene utvilsomt minske forskjellene mellom by og land.

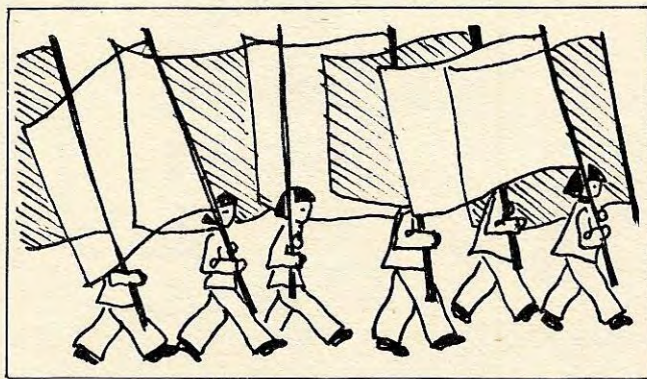
Men skolene fungerer ikke alltid slik. Fra Hunan klages det over ensidig konsentrasjon om nøkkelskolene og forsømming

av vanlige skoler. Flinker elever får all oppmerksomhet.⁷⁾ Utdanningsministeren har rykka ut mot slike tendenser. Vekta må legges på det generelle nivået hos det store flertallet, slår han fast.⁸⁾

Ellers har talentspeiding og kunnskapsinndeling fått bre seg for mye i enkelte skoler. Dette kan bare delvis forklares med det raskt økende behovet for eksperter.

OPPSUMMERING

Bestrebelsene for å bedre kvaliteten i utdanninga er etter min mening grunnleggende korrekte. Men flommen av begeistring har til sine tider gått over sine bredder. Nødvendig seleksjon kan bli elitedyrking. Nøkkelskoler kan bli elfenbenstårn. "Det er motsigelser i alle ting," sa Mao. En kinesisk student som ble spurt om utviklinga, sa det slik: "Sjøl sagt er det farer, det er farer samme hva du gjør. Og hvis du ikke gjør noe, er det farligst av alt!"

Motsigelsene i kinesisk utdanning må vurderes konkret og historisk. Virkeligheten har forlenget innhenta dem som gikk til Kina for å få sine egne idealer oppfylt. Kampen om Kinas utdanning fortsetter.

Børge Bakken.

KILDER:

- 1) Folkets Dagblad 23. oktober 1977/lss. & Stud. nr. 9/78, s. 29
- 2) China Now mai/juni 1979, s. 11
- 3) Xinhua News 24. mai 1978/SWB - FE 5824
- 4) Hainan Dagblad 15. august 1978/SWB - FE 5895
- 5) Xinhua News 19. juli 1978/FBIS - CHI 78-140
- 6) Xinhua News 6. mai 1978/SWB - FE 5810
- 7) Hunan radio 10. mai 1979/SWB - FE 6119
- 8) Beijing Review nr. 28/13. juli 1979, s. 7

FORTS. FRA S.3.

Grupper:

I tillegg til disse hovedtemaene regner vi med at deltagerne har "tusen" synspunkter og problemer som vil bli tatt opp på forskjellig vis. Aktuelle spørsmål er jo bl. a: Religion og livssynsformidling, jenteundertrykking i skolen, samlivslære osv. Det vil bli mulig å danne grupper etter, eller på tvers av, fag og skoleslag som kan bestå en time, en dag eller flere dagen. De som ønsker det, kan ta med lærebøker for å arbeide med konkrete undervisningsopplegg sammen med kolleger fra andre skoler til bruk neste år. Hvis du ønsker det, kan du velge bort hovedtemaene også. Vi vil med andre ord så langt råd er, etterkomme dine behov og ønsker.

Barn:

Vi oppfordrer deltagerne til, dersom det er mulig, å finne andre alternativer for plassering av ungene sine. Dersom det ikke er mulig, og ungene må tas med, så kontakt oss og gi nøyaktig beskjed om antall, alder og evt. andre nødvendige opplysninger. Vi skal så etter beste evne forsøke å legge til rette et tilbud til dem.

BEGRENSA ANTALL PLASSER..

PÅMELDINGA SENDES TIL: SOSIALISTISK SKOLEFORUM,
Bindende påmelding BOKS 8347, HAMMERSBORG,
innen 25. mai -80. OSLO 1.

POSTGIROKONTO: 2 23 22 05, MERKES "SEMINAR-80",
JEG MELDER MEG PÅ SSFS SOMMERSEMINAR 4.-3.AUG

NAVN,

ADRESSE,

SKOLESLAG,

☐ GEBYR KR.150,- ER BETALT
PÅ POSTGIRO NR 2232205.

HER KAN DU BESTILLE TIDLIGERE NUMMER AV "SKOLE FOR FOLKET"

Nr. 1-2 1978, (24 sider), kr. 5,-.

- Hva har skjedd med skolen?
- Evaluering - skussmål - karakterer.
- Møte med Sverre Asmervik. - "Og så kom vi til Norge."
- Yrkesforbud. - Seppola - Folkvord.

Nr. 3-4 1978 (24 sider), kr. 5,-.

- Livssynsorientering som obligatorisk fag. Kristendom som valgfag.
- EVA II. Karakterdebatt.
- Yrkesforbud.
- Fritidshjem.

Nr.1-2 1979, (24 sider), kr. 5,-.

- Dialektaksjonen.
- Norskopplæring og språklig undertrykking.
- Uro, bråk og frekkheter.... Hvordan møter vi disiplinproblemer i skolen?
- Lekesentrene.
- Matematikkfaget.

Nr.3-4 1979, (60 sider), kr. 10,-.
Temanummer:

- Indoktrinering i skolen?
- Venstrevridd undervisning?
- Hva sier lærerplanene?
- Høyrevridde lærerbøker.
- Kritisk, problemorientert undervisning.
- Elevaktiviserende metoder.
- Avisklipp.
- Opplegg i kvinnehistorie brukt i videregående skole.

Nr. 1. 1980. (20 sider), kr. 5,-.

- 8. mars i skolen (Til bruk-opplegg).
- Skolen i Sameland.
- Lekesentrene.
- Pedagogisk teori i lærerstudiet. Fra "skolekunnskap" til reform eller revolusjon?

Nr.1-2 1978, á kr. 5,-

.....stk.

Nr.2-3 1978, á kr. 5,-

.... stk.

Nr.1-2 1979, á kr. 5,-

.... stk.

Nr.3-4 1979, á kr.10,-

.... stk.

Nr. 1.1980. á kr.5,-

....stk.

navn:

adresse:

FORTSETTELSE FRA S. 24.

2: Skolestyrets sekretær sier derimot at saken var fremmet for personalkomiteen, men ble avvist der med henvisning til at dette måtte tas opp med lærerorganisasjonene. Dette var i februar i år. Da brevet kom 21/3-80, var saken ukjent for lærerorganisasjonene.

Så mange flere forklaringer kan det ikke være, - den tredje kan vi jo godt tenke oss selv. Hvem dette ville ha rammet sterkest, vet vi.

Men etter hvert var det ingen vei tilbake: En beklagelse måtte komme. Og den kom: Rundskriv nr. 114/80. P nr. 19 til alle grunnskoler og er datert 17.4.80. "- det dessverre kommet med en feilaktig opplysning, -" Det står ikke noe om hvordan denne feilen har oppstått!

Gunnfrid Sivertsen omtales ofte i aviser og blader etter hvert. Jeg hørte en gang om en person som sa at det er det samme om folk snakker pent eller stygt om meg bare de snakker om meg. Det skjønte jeg lite av den gang, men etter hvert som åra går, så begynner visse ting å demre. I Skole for folket nr. 1-77 kan vi lese om Gunnfrids angrep mot radikale lærere i Norsk Lærerlag sammen med Skolestyret. De arrangerte nemlig kurs for lærerrådsformenn, - om hvordan de radikale og opposisjonelle lærerne arbeidet i skolen og i organisasjonene, - om hvordan de kunne om hvordan de kunne avsløres og stoppes. Internt skriv fra Norsk Lærerlags kontor 28. jan. 1976 signert av Gunnfrid Sivertsen viser dette. Dette glemmer vi ikke!

Gunnfrid Sivertsen har nylig fått stor omtale i Norsk Skoleblad i anledning hennes 60-årsdag. Så langt vi har kunnet bringe på det rene er hun fremdeles medlem av Norsk Lærerlag. Man føler seg ofte ganske matt når man ser hvilke konsekvenser det kan ha at personalsjefer og rektorer er medlemmer av samme arbeidstakerorganisasjoner. Har vi lærere alltid samme interesser som våre overordnede?

Gunnfrid Sivertsen fikk også omtale i Ny Tid nr. 13-26. mars 1980. Argumentene er slående og vitner om at det er en stund siden personalsjefen hadde med første-klassinger å gjøre.

«Sjuåringene greier seg sjøl»

Personalsjefen i Oslo kommune mener at sjuåringene kan klare å ta melk i kjøleskapet hjemme, så da kan de klare å organisere melkeutdelinga på skolen også. Gro Lorentzen mener det er forskjell på å forsyne seg i kjøleskapet hjemme, og på at førti sjuåringer kommer stormende på en gang og skal ha melk.

— Dessuten snakkes det bare om melkeutdelinga. Vi gjør nå andre ting også, vi vasker, og vi snakker med ungene. De fleste av oss har svært god kontakt med ungene, og mange unger reagerer sterkt på at «bessa» skal slutte, sier Lorentzen.

Ny Tid nr. 13 - 26. mars 1980

Vi lar klippet fra Ny Tid tale for seg selv: Dette er en del av en artikkel om kvinnearbeidsplasser og melkeservering i Oslo-skolen: FLERE ØVERTRAMP I VENTE?

TIDLIGERE PRAXIS-ABONNENT se her!

Det progressive skolebladet "PRAXIS" har gått inn. Nå sitter du med et nytt skoleblad i hånda og du får her et tilbud om å abonnere på bladet SKOLE FOR FOLKET. Det er Sosialistisk Skoleforum som gir ut denne avisa. Vi kommer med minst fire nummer i året og den koster kr. 30,- pr. år.

TILBUD: Ved å abonnere nå, får du alle avisene for 1980 for kr. 20,-.

Send kr. 20,- til:

Skole for folket.

PB. 8347. Hammersborg.

OSLO 1.

Postgironr: 2 35 42 15.

Skriv tydelig navn og adresse!

På side 22 ser du hvilke emner vi har tatt opp før.

Sosialistisk Skoleforum har avdelinger i Oslo, Trondhjem og Bergen. Det arbeides også med å danne nye avdelinger i Stavanger og Hamar også. SSF er en partipolitisk uavhengig organisasjon for sosialistiske lærere og andre sosialister som har tilknytning til skolen i forbindelse med utdanning eller arbeid.....

RED.

Nyttige adresser:

SSF- TRONDHEIM.

Boks 58.

7078 SAUPSTAD.

SSF - BERGEN.

Stieg Mellin-Olsen,

Landåssvingen 15.

5030 LANDÅS.

Returadresse:

SKOLE FOR FOLKET,
postboks 8347, Hammersborg,
Oslo I.

Skole for folket
AVSLØRER

Personalsjefen i Oslo kom.
Gunnfrid Sivertsen,
med **NYTT** overtramp!

OSLO KOMMUNE
SKOLESJEFEN
GRUNNSKOLEN
VIDEREGAENDE SKOLER
VOKSENOPPLÆRING
POSTBOKS 6127 ETTERSTAD, OSLO 6
STRØMSVEIEN 132
TLF (02)198200

Saksbehandler

Date
21.3.80

ENDRING AV TILSETTINGSFORHOLDET

Oslo skolestyre har i møte 21.2.80 godkjent Deres søknad om endring i timetallet fra 24 timer pr. uke til [redacted] pr. uke.

Forøvrig er det ingen endring i Deres status som oppsigelig lærer.

Skolesjefen gjør samtidig oppmerksom på at Oslo skolestyre i møte 20.3.80 har vedtatt at lærere som har fått innvilget endring av timetallet må lese dette i minst 3 år før det kan søkes om ny endring.

Skoledirektøren i Oslo og Akershus har godkjent skolestyrets vedtak i brev av 29.2.80.

Kopi av dette brevet er sendt skolen til orientering.

Gunnfrid Sivertsen
Gunnfrid Sivertsen
personalsjef

Marit Alm
Marit Alm
personalfullmektig

Gunnfrid Sivertsen - tidligere organisasjonssekretær i Norsk Lærerlag - har kommet med et nytt brev. Nå er hun nemlig personalsjef i Oslo kommune! Faksimile av brevet ser du til venstre.

Mange lærere i Oslo-skolen har nedsatt post, og vi som er lærere kjenner godt de forskjellige årsakene til det. Mange søker endring i antall lesetimer i år også. De som har søkt om endrede tilsettingsforhold i år, har fått dette brevet som svar.

I vår innramming i brevet står det at Oslo skolestyre har bestemt at de lærere som har fått innvilget endring i timetallet, må lese dette i minst 3 år før det kan søkes om ny endring. For det første måtte et slikt vedtak ha blitt gjort kjent for søkerne før de søkte. Det går ikke an å komme etterpå med slike begrensninger! Det er u-hørt og uakseptabelt. Og viss dette blir kalt en "glipp", så er den så grov at den skal bli vanskelig å ro seg unna, kjære Gunnfrid Sivertsen.

Da brevet kom, reagerte folk og ringte til Oslo Fylkeslag av Norsk Lærerlag. Der kjente de ikke til at Skolestyret hadde fattet et slikt vedtak, -ei heller at det hadde vært satt opp på Skolestyrets kart.

En annen interessant side ved etterspillet er at det er to versjoner på hvordan dette har funnet sted.

1: Torill Carlsen hos Skolesjefen sier at saken ble tilbakesendt fra Skolestyret med den begrunnelsen at dette ikke var noen Skolestyresak. Dette var noe de kunne bestemme selv. Tenk det!

- Forts. s. 23 -